

EL LLENGUATGE

Déu vos guard!

19/XI/1977

La tendència del verb guardar —que comporta sempre una idea de protecció, de vigilància o manteniment— a envair el camp de significació de desar va constituir l'objecte d'un dels nostres comentaris. Però com que el verb guardar és el terme bàsic d'una nombrosa família etimològica de mots, en l'ús dels quals sorgeix alguna vacil·lació, potser valdrà la pena que hi fem també alguna observació.

Guardar, tal com es pot deduir força clarament per la forma, no és un verb d'origen llatí sinó germànic, com ho són, igualment, guaita, guerra, guany, guardó, etc., que tenia el significat primitiu de «contemplar, mirar», i el qual significat ha ampliat considerablement. Però la presència d'aquest verb en l'idioma es manifesta no solament en els seus casos d'aplicació cada cop més nombrosos, sinó també en els seus compostos, dels quals tenim anotats els següents: esguardar, resguardar, reguardar, capguardar i salvaguardar, tots ells, més o menys, pertanyents al mateix camp semàntic. En canvi, no hem creat cap forma anàloga a la del castellà «aguardar», i si algun cop trobem usat aquest verb en algun text català, hi hem de veure la influència del contacte de l'altra llengua. En català, en lloc de «aguardar» cal dir esperar.

Com a noms provinents d'aquests verbs tenim esguard (mirada), reguard (desconfiança), resguard i entreguard (que és un mot de sentit especialitzat), i la forma del femení guarda amb totes les que es poden considerar els seus compostos: avantguarda, reraguarda i salvaguarda. Paral·lelament, disposem també del mot guàrdia, clarament emparentat, etimològicament, amb els que comentem, i que disposa d'un sol compost, contraguàrdia, que és un terme d'arquitectura militar. Però el que més importa de posar en relleu és que reraguarda i avantguarda són realment composts de guarda i no de guàrdia. Dit altrament, les formes «retaguàrdia» i «vanguàrdia» han de considerar-se sempre incorrectes. Procedents, també, de la terminologia militar, la segona, especialment, ha adquirit un sentit molt més ampli i general, que ens permet parlar de tendències, idees, corrents artístics o estètics, etc, d'avantguarda. I així, naturalment, no podien deixar de sorgir els termes avantguardisme i avantguardista.

ALBERT JANE